

LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN

Enheten för överklaganden 1
Sune Högling
08-785 4015

2011 -07- 06

BESLUT

Datum
2011-06-30

Beteckning
505-09-38440

Anders Johnsson m.fl.
Ombud: Miljörettsjuristen Oscar Alarik
Svenska Naturskyddsföreningen
Box 4625
116 91 Stockholm

Dnr.....

Överklagande av ett beslut att lämna yrkande om åtgärder för att klara ett åtgärdsprogram m.m. på Hornsgatan i Stockholms kommun utan åtgärd

Beslut

Länsstyrelsen upphäver beslutet att lämna klagomålen vad avser åtgärder för att minska halter av partiklar (PM10) på Hornsgatan utan åtgärd och återförvisar ärendet i den delen till Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms kommun för ny handläggning.

Länsstyrelsen avslår överklagandet i övrigt.

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms kommun meddelade den 16 april 2009, § 21, det beslut som framgår av bilaga 1.

Nämndens beslut har överklagats av Anders Johnsson, Eva och Einar Smitterberg, Karolina Lisslö och Elisabet Wrangö, samtliga boende på Hornsgatan. De yrkar att Länsstyrelsen ändrar nämndens beslut så att deras yrkanden i klagomålet till nämnden tillgodoses. Att Stockholms stads miljö- och hälsoskyddsnämnd i egenskap av tillsynsmyndighet snarast förelägger Stockholms stad såsom verksamhetsutövare och i den mån det behövs andra verksamhetsutövare att så snart som möjligt vidta nödvändiga och lämpliga åtgärder för att säkerställa att miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft inte överskrids i den delen av Hornsgatan i Stockholm som berör anmälarna. Att Stockholms stads miljö- och hälsoskyddsnämnd i egenskap av tillsynsmyndighet så snart som möjligt förelägger Stockholms stad som verksamhetsutövare, och i den mån det behövs andra verksamhetsutövare, att genomföra de åtgärder som regeringen lagt fast i åtgärdsprogram som faller inom kommunens kompetens och som kan förbättra luftsituationen för anmälarna. I huvudsak har de anfört följande. De boende på Hornsgatan i Stockholm har under ett antal år levt med luftföroreningshalter som är dokumenterat hälsofarliga, trots att det finns tydliga regler i miljöbalken och dotterförordningar som sätter gränser för hur höga halterna av de allvarligaste luftföroreningarna får vara. De upplever allvarliga besvär med luftföroreningssituationen på Hornsgatan genom ett direkt obehag av den de höga halterna av partiklar och kvävedioxid, som påverkar dem negativt i deras dagliga liv. Vetskapen om att höga luftföroreningsnivåer har ett starkt samband med olika sjukdomar innebär en väsentlig sänkning av deras livskvalitet. Detta gäller inte minst de av de klagande som har barn. De klagande är

BESLUTDatum
2011-06-30Beteckning
505-09-38440

av den bestämda uppfattningen att kommunens beslut är att uppfatta som ett avslag, och att det är ett felaktigt beslut. Ordalydelsen av lagen och förarbetena är samstämmiga i att kommuner ska genomföra åtgärder som fastställts i åtgärdsprogram, så länge de behövs. I det fall kommunen själv är verksamhetsutövare – som är fallet med de vägar kommunen är väghållare för – ska kommunen själv genomföra åtgärderna. Avsaknad av uttryckligt utpekande av tillsynsmyndighet i tillsynsförordningen inte kan tas för intäkt för att kommuner ska kunna bortse från åtgärder som behövs enligt åtgärdsprogrammet. Att nämnden finner att man kan lämna yrkandena om partiklar utan avseende, beror på att man anser att den lämpligaste åtgärden för att komma tillrätta med de höga partikelhalterna är att reglera dubbdäcksanvändningen. Något som kommuner inte har rådighet över. Nämnden anser att den enda alternativet till att reglera dubbdäcksanvändningen är att flytta trafiken till andra gator, något som skulle leda till motsvarande problem på dessa gator och således inte innebära en lösning av problemet. Den legala grunden till varför dessa omständigheter – ens om de stämde – skulle beröva Stockholms stad ansvaret att uppfylla sin del av åtgärdsprogrammet är oklar. Förvaltningen kommer fram till att en av de åtgärder som nämns i åtgärdsprogrammet bör genomföras, nämligen att begränsa den tyngre lastbilstrafiken. Denna står nämligen, trots att den bara utgör några få procent av fordonsrörelserna på Hornsgatan, för en ansevärd andel av utsläppen av kväveoxiderna. Dessvärre gick Miljö- och hälsoskyddsnämnden på Trafik- och renhållningsnämndens linje och beslöt att skjuta åtgärder riktade mot den tyngre lastbilstrafiken på framtiden. De anser att fler åtgärder än endast begränsning av den tyngre lastbilstrafiken bör övervägas, givet den allvarliga hälsosituationen när det gäller kväveoxider. Vidare anser de att Miljö- och hälsoskyddsnämndens motivering till varför åtgärder inte ska sättas in mot den tyngre lastbilstrafiken inte håller vid en närmare granskning.

Motivering*Det överklagade beslutet*

Av Miljö och hälsoskyddsnämndens beslut den 16 april 2009 framgår att nämnden i huvudsak beslutat godkänna förvaltningens förslag till beslut. Nämnden gav också förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden om hur trafikkontorets arbete med trafikmätningar fortskrider. Nämnden fann att det i dagsläget inte är utrett vilken typ av tung trafik som står för kvävedioxidutsläppen samt att en omriktning av den tunga trafiken inte är problemfri utan medför ökad trafik- och miljöbelastning på andra gator. Det måste därför enligt nämnden vara motiverat att avvakta försökets resultat och mot bakgrund av dessa fatta beslut om lämpliga åtgärder för Hornsgatan.

Av förvaltningens förslag framgår att Miljö- och hälsoskyddsnämnden inte utövar tillsyn över åtgärdsprogrammet. Vidare fann nämnden att verksamhetsutövaren vad gäller partiklar inte har rådighet att vidta ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt lämpliga åtgärder. Förvaltningen förslög också att Stockholms stad ska uppmanas

att genom sin trafiknämnd inom sex månader vidta åtgärder för att begränsa genomfartstrafiken med tunga fordon på Hornsgatan i Stockholm kommun till endast bussar.

Nämnden får anses ha meddelat ett beslut i enlighet med förvaltningens förslag.

Gällande bestämmelser

Regeringen får med stöd av 5 kap. 1 § miljöbalken, för vissa geografiska områden eller för hela landet meddela föreskrifter om kvaliteten på mark, vatten, luft eller miljön i övrigt, om det behövs för att varaktigt skydda människors hälsa eller miljön eller för att avhjälpa skador på eller olägenheter för människors hälsa eller miljön (miljökvalitetsnormer).

I Luftkvalitetsförordningen (2010:477) anges miljökvalitetsnormer bl.a. för kvävedioxider och partiklar (PM10).

För att skydda människors hälsa får kvävedioxid enligt 10 § luftkvalitetsförordningen inte förekomma i utomhusluft med mer än

1. i genomsnitt 90 mikrogram per kubikmeter luft under en timme (timmedelvärde),
2. i genomsnitt 60 mikrogram per kubikmeter luft under ett dygn (dygnsmedelvärde), och
3. i genomsnitt 40 mikrogram per kubikmeter luft under ett kalenderår (årsmedelvärde).

Det värde som anges i första stycket 1 får överskridas 175 gånger per kalenderår förutsatt att föroreningsnivån aldrig överstiger 200 mikrogram per kubikmeter luft under en timme mer än 18 gånger per kalenderår.

Det värde som anges i första stycket 2 får överskridas 7 gånger per kalenderår.

För att skydda människors hälsa får partiklar (PM10) enligt 18 § luftkvalitetsförordningen inte förekomma i utomhusluft med mer än

1. i genomsnitt 50 mikrogram per kubikmeter luft under ett dygn (dygnsmedelvärde), och
2. i genomsnitt 40 mikrogram per kubikmeter luft under ett kalenderår (årsmedelvärde).

Det värde som anges i första stycket 1 får överskridas 35 gånger per kalenderår.

Om det behövs för att följa en miljö kvalitetsnorm, ska regeringen eller den eller de myndigheter eller kommuner som regeringen bestämmer upprätta ett förslag till åtgärdsprogram. Det framgår av 5 kap. 4 § miljöbalken.

Enligt 5 kap. 5 § miljöbalken ska ett åtgärdsprogram som avses i 4 § fastställas av regeringen eller den myndighet eller kommun som regeringen bestämmer. Ett åtgärdsprogram får enligt 5 kap. 6 § miljöbalken omfatta all verksamhet och alla åtgärder som kan påverka möjligheten att följa miljö kvalitetsnormer.

Programmet ska bl.a. innehålla uppgifter om de åtgärder som myndigheter eller kommuner behöver vidta för att miljö kvalitetsnormerna ska följas, vilka myndigheter eller kommuner som behöver vidta åtgärderna och när åtgärderna behöver vara genomförda.

Regeringen har den 9 december 2004, M2003/1891/Mk, M2004/141/Mk, fastställt åtgärdsprogram för överskridande av miljö kvalitetsnormer för kvävedioxid och partiklar i Stockholms län. Av programmet framgår de åtgärder som behöver vidtas för att bidra till att miljö kvalitetsnormerna ska kunna uppfyllas i Stockholms län.

Beträffande kvävedioxider ska åtgärder vidtas bl.a. för att begränsa genomfartstrafiken med tunga fordon på Hornsgatan till endast bussar i linjetrafik. Enligt regeringens bedömning kan halten av kvävedioxid sjunka kraftigt om åtgärder vidtas som begränsar genomfartstrafiken med tunga fordon på Hornsgatan eftersom den tunga trafiken står för en betydande andel av utsläppen av kvävedioxid. Vid beslut om sådana åtgärder bör hänsyn tas till risken för ökade miljö störningar vid omkringliggande gator och vägar. Stockholms kommun har ansvar för dessa åtgärder. Därutöver ska åtgärder vidtas bl.a. för att utveckla och tillämpa särskilda miljökrav vid myndigheters upphandling av transporter. Åtgärder ska också vidtas för att skärpa kraven för tunga fordon i miljö zonen. Även inom parkeringspolitikens område och vad gäller parkeringsavgifter ska åtgärder vidtas. Åtgärder ska också avse ökat utbud av infartsparkeringar, ökad framkomlighet för bussar och ökad turtäthet för kollektivtrafiken i Stockholms län.

Vad avser PM10 ska åtgärder vidtas bl.a. genom information, genom åtgärder inom parkeringspolitikens område, och åtgärder genom ökade kunskaper. Enligt åtgärdsprogrammet bör vidare åtgärder vidtas för att minska halterna av partiklar i de delar av vägnätet där det finns risk för extremt höga halter.

Enligt 5 kap. 3 § ska myndigheter och kommuner ansvara för att miljö kvalitetsnormer följs.

Myndigheter och kommuner ska enligt 5 kap. 8 § miljöbalken inom sina ansvarsområden vidta de åtgärder som behövs enligt ett åtgärdsprogram som fastställts enligt 5 kap. 5 § miljöbalken.

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska enligt 2 kap. 3 § första stycket miljöbalken utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik.

Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Det framgår av 2 kap. 3 § andra stycket miljöbalken.

Med stöd av 26 kap. 1 § kan tillsynsmyndigheten meddela råd om vad en verksamhetsutövare ska vidta för åtgärder för att iaktta hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken. Tillsynsmyndigheten kan också meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken ska efterlevas.

Länsstyrelsens bedömning

Åtgärder gentemot väghållningsmyndigheten

Länsstyrelsen delar bedömningen att det i huvudsak är det väghållningen som medför att miljökvalitetsnormerna överskrids.

Väghållning utgör miljöfarlig verksamhet. Den som bedriver väghållning på Hornsgatan är Trafik- och renhållningsnämnden i Stockholms kommun. Enligt 26 kap. 3 § tredje stycket miljöbalken och 2 kap. 31 § 1 miljötillsynsförordningen (2011:13) är Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms kommun operativ tillsynsmyndighet över den miljöfarliga verksamhet som väghållningsmyndigheten bedriver på Hornsgatan.

Den omständigheten att miljökvalitetsnormerna för kvävedioxid och partiklar (PM10) överskrids på Hornsgatan medför att de verksamheter som bedrivs där kan antas medföra olägenhet för människors hälsa.

Såsom tillsynsmyndighet över den miljöfarliga verksamhet som väghållningen på Hornsgatan utgör ska kommuner inom sina ansvarsområden vidta de åtgärder som behövs enligt ett åtgärdsprogram som fastställts enligt 5 kap. 5 § miljöbalken. Härvid avses således behövliga tillsynsåtgärder i form av råd enligt 26 kap. 1 § miljöbalken och förelägganden eller förbud enligt 26 kap. 9 § miljöbalken. Sådana råd, förelägganden och förbud ska prövas med tillämpning av hänsynsreglerna i 2 kap. PBL.

Miljö kvalitetsnormerna för kvävedioxid

Genom förvaltningens förslag enligt punkten 3 har nämnden tagit ställning till vilka krav på försiktighetsmått som kan ställas gentemot verksamhetsutövaren.

Nämndens uppmaning till Stockholms stad att genom sin trafiknämnd (Trafik- och renhållningsnämnden) att inom sex månader vidta åtgärder för att begränsa genomfartstrafiken med tunga fordon på Hornsgatan till endast bussar i linjetrafik får enligt Länsstyrelsens mening anses utgöra råd enligt 26 kap. 1 § och 2 kap. 3 § miljöbalken om vilka åtgärder som verksamhetsutövaren bör vidta.

Enligt åtgärdsprogrammet framgår att halten av kvävedioxid kan sjunka kraftigt om åtgärder vidtas som begränsar genomfartstrafiken med tunga fordon på Hornsgatan eftersom den tunga trafiken står för en betydande andel av utsläppen av kvävedioxid. Vid beslut om sådana åtgärder bör hänsyn tas till risken för ökade miljöstörningar vid omkringliggande gator och vägar.

Av nämndens beslut framgår att det i dagsläget inte är utrett vilken typ av tung trafik som står för kvävedioxidutsläppen samt att en omdirigering av den tunga trafiken inte är problemfri, utan medför ökad trafik- och miljöbelastning på andra gator. Enligt nämnden behövs ytterligare utredningar innan det kan bli aktuellt med att utforma ett föreläggande. Vidare framgår att Trafikkontoret avser att göra försök med trafikmätningar på Hornsgatan.

Enligt Länsstyrelsen får det med hänsyn till det bristande utredningsunderlaget anses som en tillräcklig åtgärd från Miljö- och hälsoskyddsnämndens sida att meddela trafiknämnden rådet att inom sex månader vidta åtgärder för att begränsa genomfartstrafiken med tunga fordon på Hornsgatan. För det fall Trafik- och renhållningsnämnden inte vidtar några åtgärder kan nämnden åter ta upp frågan om eventuella ingripanden med ytterligare råd, förelägganden eller förbud. De eventuella utredningar som då har redovisats kan läggas till grund för ett sådant ingripande. Det finns därför inte skäl att i denna del ändra det överklagade beslutet.

Miljö kvalitetsnormerna för partiklar (PM10)

Miljöförvaltningen har bedömt att de åtgärder Trafik- och renhållningsnämnden hittills utrett, provat eller genomfört inte har givit tillräcklig effekt för att klara miljö kvalitetsnormerna för partiklar (PM10). För att normerna ska klaras måste antingen dubbdäcksanvändningen eller mängden trafik på Hornsgatan minska kraftigt. Miljö- och hälsoskyddsnämnden lämnade därför klagomålen utan åtgärd.

Vad avser klagomålen beträffande partiklar (PM10) har Miljö- och hälsoskyddsnämnden anfört att verksamhetsutövaren saknar rådighet över att vidta ur miljö- och hälsosynpunkt lämpliga och nödvändiga åtgärder.

Hornsgatan får anses utgöra en del av vägnätet där det finns en risk för extremt höga halter av partiklar (PM10).

Länsstyrelsen kan konstatera att dubbdäcksförbud numera har införts på Hornsgatan.

Vad avser åtgärder för att minska halterna av partiklar på Hornsgatan, har Miljö- och hälsoskyddsnämnden i egenskap av tillsynsmyndighet över den miljöfarliga verksamhet som väghållningen utgör, en skyldighet att vidta tillsynsåtgärder för det fall miljöbalkens hänsynsregler inte iakttas. Enligt Länsstyrelsens mening bör det finnas andra åtgärder som trots allt kan vidtas för att begränsa halten av partiklar på Hornsgatan. Åtgärder kan t.ex. vidtas för att begränsa mängden trafik på Hornsgatan.

Av handlingarna i ärendet framgår bl.a. att Trafikkontoret och Vägverket har genomfört försök med dammbindning för att minska partikelhalterna. Vägverket har gett Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI) i uppdrag att utreda lämpliga dammbindningsmedel och metoder för dammbindning. I det fall lämpliga medel och metoder för dammbildning numera föreligger har Miljö- och hälsoskyddsnämnden att som tillsynsmyndighet överväga om väghållaren eventuellt bör åläggas vidta åtgärder för att iakttä hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bör således ha möjlighet att, som tillsynsmyndighet över den miljöfarliga verksamhet som väghållningen utgör, meddela de råd eller föreläggande om försiktighetsmått som behövs för att minska halterna av partiklar.

Med hänsyn härtill bör beslutet i denna del upphävas och ärendet återförvisas till Miljö- och hälsoskyddsnämnden för ny handläggning.

Nämndens beslut i övrigt

Som framgår av det överklagade beslutet har nämnden lämnat yrkandet om att vidta åtgärder för att klara åtgärdsprogrammet utan åtgärd eftersom nämnden inte ansett sig vara tillsynsmyndighet över åtgärdsprogrammet.

Något särskilt tillsynsansvar över 5 kap. miljöbalken har inte meddelats vare sig i 26 kap. miljöbalken eller i miljötillsynsförordningen (2011:13). Länsstyrelsen delar nämndens bedömning att den inte utövar tillsyn över åtgärdsprogrammet. Åtgärdsprogrammet som sådant kan således inte ensamt utgöra grund för ingripande med stöd av 26 kap. miljöbalken.

Anders Johnssons m.fl. har yrkat att nämnden ska förelägga kommunen som verksamhetsutövare att vidta de åtgärder som regeringen lagt fast i åtgärdsprogrammet.

BESLUTDatum
2011-06-30Beteckning
505-09-38440

Vad avser miljö kvalitetsnormerna för kvävedioxid kan Länsstyrelsen konstatera att upphandling av transporter inte är någon sådan verksamhet som Miljö- och hälsoskyddsnämnden kan anses ha tillsyn över. Att meddela föreskrifter för trafiken med tunga fordon inom miljözonen är inte heller sådan verksamhet som nämnden har tillsyn över. Nämnden har inte heller tillsyn över den verksamhet som innebär åtgärder inom parkeringspolitikens område eller uttag av parkeringsavgifter. Inte heller har nämnden tillsyn över den verksamhet som kan besluta att utbudet av infartsparkeringar eller att turtätheten för kollektivtrafiken ska ökas. I den delen finns det därför inte skäl att ändra det överklagade beslutet.

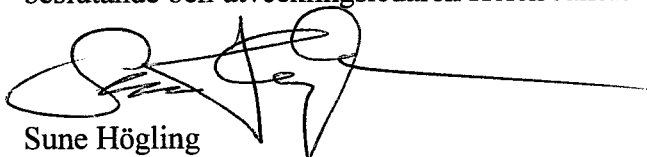
Vad gäller miljö kvalitetsnormerna för partiklar (PM10) ska åtgärder vidtas för att informera om hälsokonsekvenserna av höga partikelhalter och de negativa effekterna av dubbdäcksanvändning. Vidare ska åtgärder vidtas inom parkeringspolitikens område och tillämpningen av uttag av parkeringsavgifter. Åtgärder ska vidtas för att öka kunskaper om effekterna på PM10-halterna av halkbekämpning med tvättad stenkross m.m. och om bidrag från fartyg, arbetsmaskiner och småskalig fastbränsleledning. I inget fall är Miljö- och hälsoskyddsnämnden att anse som tillsynsmyndighet över den verksamhet som det utgör att meddela information, bedriva parkeringspolitik och öka kunskaperna om t.ex. effekterna av halkbekämpning med tvättad stenkross. Inte heller i denna del finns det skäl att ändra det överklagade beslutet.

På grund av det anförda ska det överklagade beslutet ändras endast på så sätt att beslutet, att lämna klagomålen utan åtgärd vad avser åtgärder för att minska halter av partiklar (PM10) på Hornsgatan, upphävs. Ärendet ska i den delen återförvisas till Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms kommun för ny handläggning.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt enligt bilaga 2.

I den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit länsassessorn Sune Högling beslutande och utvecklingsledaren Helen Janelöv, Enheten för miljöplanering.

Sune Högling

Kopia till:
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

MILJÖ- OCH
HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

Utdrag ur protokoll, fört vid sammanträde
2009-04-16, § 21

INKOM LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN Juridiska enheten
2009 -07- 2 4
505-09-38440

Tid: kl 17.00 – 18.40

Plats: Bolindersalen, Tekniska nämndhuset

Justerat: 23 april 2009 i Stadshuset

Ulla Hamilton (m)	Åsa Romson (mp)	Torbjörn Erbe (m)	Karin Wanngård (s)
§§ 1-16, 18-20, 22-31	§§ 1-20, 22-31	§§ 17, 21	§ 21

Närvarande

Ledamöter:

Ulla Hamilton (m) ordförande §§ 1-16, 18-20, 22-31

Åsa Romson (mp) vice ordförande §§ 1-20, 22-31

Hugo Nordenfelt (m)

Torbjörn Erbe (m)

Daniel Valiollahi (m) §§ 1-11

Per Ola Bosson (m)

Karin Karlsbro (fp)

Karin Wanngård (s)

Malte Sigemalm (s) §§ 1-16, 18-31

Godfrey Etyang (s)

Stellan F Hamrin (v)

Ersättare:

Helena Levy (m) tjänstgörande

Nils Ingelström (m) tjänstgörande §§ 12-31

Aysin Hartzell (m) tjänstgörande §§ 17, 21

Harald Eriksson (m)

Gustav Åkerblom (fp)

Gerd Sjöberg-Granlund (s) tjänstgörande

Hassan Said Mahamed (s) tjänstgörande § 17

Charles Berkow (mp) tjänstgörande § 21

Förhinder har anmälts av ledamöterna Lena Bring (m) och Ulla Jöhnk (s) samt av ersättarna Björn Gülich (m), Anders Broberg (kd), Carin Paulsson (s), Fredrik Canerstam (s) och Tina Kratz (v).

Föredragande vid sammanträdet var direktör Gunnar Söderholm. Närvarande var även biträdande borgarrådssekreterarna Karin Dhakal och Tobias Holdstock samt miljöförvaltningens avdelningschefer och föredragande tjänstemän.

§ 21

Klagomål om överskridna miljökvalitetsnormer på Hornsgatan från boende på Hornsgatan

Dnr 2008-000577-350

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt ledamöterna Torbjörn Erbes (m) och Karin Karlsbros (fp) förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till beslut.
- 2 Förvaltningen uppdras att senast i september återkomma till nämnden om hur trafikkontorets arbete med trafikmätningar på Hornsgatan fortskrider, samt att därutöver anföra följande:

Vi instämmer i stort med förvaltningens förslag och slutsatser.

Enligt trafikkontoret råder stor osäkerhet om andelen tung trafik på Hornsgatan samt vilken typ av tung trafik som orsakar kvävedioxidutsläppen. Att anvisa alternativ för tung trafik är inte heller helt problemfritt då en ökad belastning på Söder Mälarstrand även innebär en ökad belastning med luftföroreningar på Långholmsgatan. Söder Mälarstrand kommer även att ha begränsad kapacitet på grund av arbeten med Citybanan under flera år framöver. Ytterligare utredningar behövs därför innan det kan bli aktuellt att utforma ett föreläggande. Det är därför rimligt att i det här läget rikta en uppmaning till trafik- och renhållningsnämnden att i första hand kartlägga och sedan utreda hur den tunga trafiken på Hornsgatan skulle kunna begränsas.

För att få en så tydlig bild som möjligt av vilken typ av trafik som orsakar kvävedioxidföroreningarna på Hornsgatan avser trafikkontoret att genomföra trafikmätningar. Mätningarna innebär att samtliga fordons registrerings skyltar fotograferas under en tremånadersperiod. Fordonsskylten matchas sedan mot transportstyrelsens databas för info om fordonet avseende fordonets ålder, typ, drivmedel, miljöklass och postnummer. Med ledning av dessa uppgifter kan bland annat avläsas andel tung trafik, lätt lastbilstrafik, bilar utan katalytisk avgasrening, fordon med och utan partikelfilter, fordon som färdas i miljözonen och är äldre än 8 år, restidsmätningar för fordonen varvid kan noteras om dessa använt längre tid för passage än genomsnittstrafiken dvs. parkerat eller utfört uppdrag eller motsvarande ärenden.

Trafikkontoret avser att inleda försöket så snart nödvändiga tillstånd erhållits. Kamerautrustning och annan teknisk utrustning finns tillgängligt och upphandling av konsult för genomförande pågår.

Mot bakgrund av att det i dagsläget inte är utrett vilken typ av tung trafik som står för kvävedioxidutsläppen samt att en omdirigering av den tunga trafiken inte är problemfri, utan medför ökad trafik- och miljöbelastning på andra gator måste det anses vara motiverat att avvakta försökets resultat och mot bakgrund av dessa fatta beslut om lämpliga åtgärder för Hornsgatan.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 25 mars 2009.

Förvaltningen föreslog att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

- 1 Lämna yrkandet om att vidta åtgärder för att klara åtgärdsprogrammet utan åtgärd, eftersom miljö- och hälsoskyddsnämnden inte utövar tillsyn över åtgärdsprogrammet.
- 2 Lämna klagomålet vad gäller partiklar (PM10) utan åtgärd, eftersom verksamhetsutövaren inte har rådighet över att vidta ur miljö- och hälsosynpunkt lämpliga och nödvändiga åtgärder.
- 3 Med anledning av de klagandes första yrkande om att vidta åtgärder för att förbättra luftkvaliteten på Hornsgatan uppmana Stockholms stad genom sin trafiknämnd att inom 6 månader vidta åtgärder för att begränsa genomfartstrafiken med tunga fordon på Hornsgatan i Stockholms kommun till endast bussar i linjetrafik.
- 4 Förordna att beslutet dels ska delges klagandena genom sitt ombud med delgivningskvitto och fullföljdshänvisning till länsstyrelsen, dels staden genom Stockholms trafiknämnd.
- 5 Överlämna beslutet till regeringen (miljödepartementet), Naturvårdsverket och länsstyrelsen för kännedom.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ledamöterna Torbjörn Erbe (m) och Karin Karlsbro (fp) föreslår att (se beslutet).
- 2) Tjänstgörande ersättare Charles Berkow (mp) och ledamot Stellan F Hamrin (v) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

att med anledning av klagomålet vad gäller partiklar (PM10) förelägga trafiknämnden att vidta informationsinsatser samt höja parkeringsavgiften för bilar med dubbdäck

att med anledning av klagomålet vad gäller kvävedioxider förelägga trafiknämnden att inom 6 månader begränsa genomfartstrafiken med tunga fordon till endast bussar i linjetrafik

att med anledning av klagomålet även förelägga trafiknämnden att inkomma med en handlingsplan för hur ytterligare parkeringspolitiska åtgärder kan minska utsläppen av partiklar och kvävedioxid.

att i övrigt godkänna förvaltningens förslag till beslut

att för egen del besluta om att uppdra åt förvaltningen att i samarbete med trafikkontoret utarbeta förslag kring en miljözon för lätt trafik

att anföra följande:

Förvaltningen konstaterar att det finns grund för klagomålet om hälsovådlig luft

på Hornsgatan. Tyvärr är utredningen, trots den långa handläggningstiden, otillräcklig när det gäller möjliga åtgärder för att minska dubbdäcksanvändningen. Varken informationsåtgärder eller parkeringspolitiska åtgärder har analyserats av förvaltningen. Vi anser att kraftfulla informationsåtgärder tillsammans med kännbara extra parkeringsavgifter har goda möjligheter att rejält minska användningen av dubbdäck i centrala staden. Kombinationen av tydlig information och ekonomiska incitament har visat sig effektivt i t ex Oslo. I Stockholm har staden rådighet över stora delar av parkeringen i centrala staden.

Förvaltningen konstaterar att det finns fog för att begränsa den tunga trafiken till enbart bussar i linjetrafik. Nämnden bör i enlighet med sitt myndighetsansvar förelägga trafikhuvudmannen att vidta åtgärden, inte komma med lösa uppmaningar.

Förvaltningen konstaterar också att trafiken behöver minska för att halterna ska minska i sådan omfattning att luften inte är olägenhet för hälsan. Parkeringspolitiska åtgärder anses kunna bidra till detta, men trafiknämnden behöver ta fram en plan för hur detta kan ske.

Det är en motsägelsefull inställning som förvaltningen har till miljö kvalitetsnormer som rättsligt instrument. Uttalandet att man iakttagit stor försiktighet i sin myndighetsutövning pga otydligheter i hur åtgärdsprogrammen görs tvingande för enskilda rimmor dåligt med det allvar som man ändå ser i situationen med överskridanden och att åtgärdena man diskuterar helt utgår från åtgärdsprogrammet.

- 3) Ledamoten Karin Wanngård (s) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till beslut, samt att därutöver anföra följande:

Partiklar i Stockholmsluften är det största enskilda miljöproblemet i Stockholms stad, och Hornsgatan är särskilt hårt drabbad. Detta allvarliga hälsoproblem är särskilt stort under vintertid samt under tidig vår, då dubbdäcken förorsakar en stor mängd ohälsosamma partiklar i den luft vi andas. Det finns fortfarande medicinska oklarheter hur allvarliga dessa relativt stora partiklar, orsakade av dubbdäcken, är för människors hälsa, men att dessa är ett mycket allvarligt hälsoproblem är uppenbart och "försiktighetsprincipen" kräver att vi snarast vidtar åtgärder som kan ge resultat så fort som möjligt. Den borgerliga hanteringen av dessa allvarliga hälsoproblem har hittills varit mycket valhänt och otydlig, både lokalt i Stockholm och i regeringskansliet.

Vi anser att man skyndsamt både skall utreda möjligheterna att införa en miljözon med förbud mot dubbdäck och redan inför vintern 2010 införa ekonomiska styrmedel i enlighet med den norska modellen. Det sistnämnda vet vi kommer att innebära en minskning av dubbdäcksanvändningen till 15-20 % i staden.

Fortsatta långbänkar i detta ärende, i enlighet med annan borgerlig miljöpolitik, kommer att medföra att 10 000-tals Stockholmare de närmaste åren kommer att få en förkortad livstid samt i andra fall en allvarligt försämrad hälsa och livskvalitet.

Omröstning

Ledamoten Stellan F Hamrin (v) ställer de framlagda förslagen emot varandra och

---

nämnden beslutar enligt Torbjörn Erbes (m) och Karin Karlsbros (fp) förslag till beslut.

Reservation

Tjänstgörande ersättare Charles Berkow (mp) och Stellan F Hamrin (v) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag till beslut.

Ledamöterna Karin Wanngård (s), Malte Sigemalm (s), Godfrey Etyang (s) och tjänstgörande ersättare Gerd Sjöberg - Granlund (s) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till Karin Wanngårds förslag till beslut.

Ordföranden Ulla Hamilton (m) vice ordföranden Åsa Romson (mp) har på grund av jäv inte deltagit i eller varit närvarande vid handläggningen av detta ärende.

Vid protokollet
Maria Stigle

Rätt utdraget intygar:

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Hur man överklagar hos
Mark- och miljödomstolen

Bilaga **2**
Formulär nr 2

VAR SKA BESLUTET ÖVERKLAGAS	Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas till Mark- och miljödomstolen.
HUR MAN UTFORMAR SITT ÖVERKLAGANDE M.M.	<p>I skrivelsen ska du</p> <ul style="list-style-type: none"> - tala om vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret) - redogöra för hur du anser att beslutet ska ändras. <p>Du bör också redogöra för varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.</p> <p>Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.</p> <p>Behöver du veta mer om hur du ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.</p>
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt, så bör du skicka med det.
VAR INLÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Din skrivelse ska inlämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till Mark- och miljödomstolen.
TID FÖR ÖVERKLAGANDE	Länsstyrelsen måste ha fått din skrivelse inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet, annars kan ditt överklagande inte tas upp.
UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Din skrivelse ska undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress och telefonnummer.